
Hrubieszów, st. 24, gm. loco, woj. lubelskie, AZP 86-94/212

Informator Archeologiczny : badania 33, 220-221

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

mimo ich niewielkiej głębokości. Taka sama sytuacja została stwierdzona w wykopie pod wymianę wodociągu w pierzei północno wschodniej rynku. Tak więc jedynym starszym zachowanym elementem w obrębie rynku starego miasta był wspomniany zbiornik na wodę.

Nadzorowano także wykopy wokół samego budynku ratusza, którego początki sięgają późnego średniowiecza (do dzisiaj zachowały się tu gotyckie piwnice). Niestety niewielka głębokość wykopów nie pozwoliła wydzielić nawarstwień starszych niż powstałe w wyniku prac niwelacyjnych prowadzonych po 1945 roku. Były to głównie ciemnoszare ziemie (próchnica) i szare ziemie przemieszane z piaskiem z niewielką ilością gruzu ceglanego. Podkreślić należy, iż tereny bezpośrednio przyległe do budynku ratusza mogą zawierać nawarstwienia sięgające późnego średniowiecza. Oprócz tego nadzorowano prace w ulicy Warmińskiej (w południowo zachodniej części starego miasta), które prowadzono podczas budowy i częściowej wymiany kanalizacji ściekowej. Wykonano tu trzy wykopy (2, 2a i 2b) o łącznej długości 42 m.

Wykop 2 został poprowadzony wzdłuż północnej pierzei ulicy. W stropie wystąpiły tu nawarstwienia zasypowe w postaci szarej piaszczystej ziemi, w spągu zaś - zwłaszcza w części wschodniej, między 0 a 5 m - udało się uchwycić warstwę późnośredniowieczną w postaci ciemnoszarej gliniastej ziemi. Ponadto w obrębie tego wykopu między 15 a 18 metrem na głębokości 1,3 m wystąpił fragment drewnianej rury wodociągowej wykonanej z drewna iglastego (sosna?). Niestety jej stan zachowania nie pozwolił na pobranie próbki do badań dendrochronologicznych. W części zachodniej wykopu - między 18 a 28 m zalegały warstwy zasypowe wykopu liniowego pod stary gazociąg, który wykonano w 1910 roku. W wykopie tym uchwycono także fragmenty fundamentów zabudowy zniszczonej w 1945 roku (między 7 a 12 metrem). Był to między innymi fragment muru kamiennego o szerokości ca 1,1 m zbudowany z kamieni narzutowych łączonych na zaprawę wapienną. Być może, iż mamy tu do czynienia z zabudową murowaną sięgającą XVII wieku. Obecnie północna pierzeja ulicy Warmińskiej w tym miejscu jest nadal niezabudowana. W obrębie wykopów 2a i 2b poprowadzonych prostopadle i pod kątem 45° do wykopu 2 wystąpiły jedynie nawarstwienia zasypowe związane z pracami prowadzonymi pod uzbrojenie terenu w tej części starego miasta w początkach i pierwszej połowie XX wieku. Na styku obu wykopów uchwycono między innymi stary kanał kanalizacyjny zbudowany z dużych głazów narzutowych spajanych zaprawą wapienną. Jego szerokość dochodziła do 0,7 m. Z wykopów 2-2b pozyskano bardzo nieliczny materiał zabytkowy w postaci silnie rozdrobnionej ceramiki naczyniowej reprezentującej szerokie spektrum chronologiczne od późnego średniowiecza, aż po czasy późnonowożytny (XIX w.).

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w Archiwum WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Grabek, st. 11, gm. Szczerców, woj. łódzkie, AZP 77-48/56 – patrz: wczesna epoka żelaza

HRUBIESZÓW, st. 24, gm. *loco*, woj. lubelskie, AZP 86-94/212

- osada kultury malickiej (neolit)
- osada z okresu nowożytnego (XIX – XX w.)

Badania wykopaliskowe kierowane przez mgr Józefa Niedźwiedzia (Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie) miały charakter nadzoru archeologicznego podczas robót ziemnych związanych z budową budynku mieszkalnego, a następnie badań interwencyjnych po odsłonięciu obiektów ziemnych i zabytków ruchomych. Badania archeologiczne realizowane były w obszarze historycznego śródmieścia Hrubieszowa i finansowane były przez inwestora prywatnego.

Łącznie przebadano powierzchnię około 1,5 ara i odnotowano obecność 4 obiektów ziemnych i struktury glebowe z nawarstwieńiami kulturowymi. Najciekawszym odkryciem okazała się jama

(obiekt nr 3), w której zarejestrowano wiórek i odłupek krzemienno oraz kilka charakterystycznych dla kultury malickiej fragmentów ceramiki pochodzących z brzuśca naczynia. Pozostałe trzy obiekty (nr 1, 2 i 4) to jamy gospodarcze z okresu nowożytnego (XIX-XX w.), w których odnaleziono drobne fragmenty ceramiki.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w WUOZ Lublin Delegatura w Zamościu, a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum im. St. Staszica w Hrubieszowie.

Ilawa, st. I, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie – patrz: późne średniowiecze

ILAWA, st. I, wyk. 8, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie – patrz: późne średniowiecze

ILAWA, st. I (wykop 9), gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto (XVI-XIX w.)

Nadzory archeologiczne przy pracach ziemnych pod wymianę ciepłociągu, przeprowadzone w terminie od 15 czerwca do 7 lipca, przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Energetykę Ciepłą Sp. z o.o. Pierwszy sezon badań.

W trakcie prac zadokumentowano 277 metrów bieżących wykopu, który podzielono na odcinki. W większości nie natrafiono na pozostałości starsze niż XIX-to wieczne. Prace były prowadzone niemal w całości we współczesnych nawarstwieniach zasypiskowych. Stanowiły je: mieszanka piasku, ziemi oraz gruzu z okresu budowy okolicznych bloków mieszkalnych. Jednak na niektórych odcinkach można było zaobserwować ślady wcześniejszego osadnictwa, w postaci fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej. Jej pozostałości widoczne były w profilu wykopu 9b. Wykop miał głębokość 1 do 1,2 metra, gdyż na takiej głębokości układano przewody nowego ciepłociągu. W brunatnym zasypisku wystąpił il o barwie zielonkawej. Towarzyszyła mu duża ilość spalenizny i gruzu. Warstwa ta nie była ciągła, lecz wielokrotnie zakłócona. Może to wskazywać na fakt, iż mamy tu również do czynienia z warstwami zasypiskowymi. Prawdopodobnie wyrównywano ten teren zwożąc ziemię spod wznoszonych w mieście budynków. Calec stanowi tu jasno żółty piasek. Z podobną sytuacją mamy do czynienia na odcinku wykopu określonego jako 9f. Tu pod warstwą humusu trafiono na silnie przemieszaną warstwę ziemi, gruzu, piasku oraz trudną do rozpoznania warstwę zielonkawego łu, z drobinami ceramiki, prawdopodobnie późnośredniowiecznej. Również i ta warstwa nie stanowiła jednolitego ciągu, lecz rodzaj zasypiska, silnie poprzerwanego i przemieszanego. Materiał ten został tu najprawdopodobniej nawieziony dla wyrównania terenu. W trakcie prac nie trafiono na ślady starej zabudowy. Dopiero na odcinku 9f, między 39.74 a 41.22 metrem odsłonięto pozostałości nowożytnej zabudowy. Zasypisko w dalszym ciągu stanowiła mieszanina piasku, gruzu i ziemi. W trakcie prac na odcinku 9g, między 3 a 5.6 metrem wykopu natrafiono na relikty brukowanej drogi. Niestety brak materiału, który precyzyjnie datowałby ją, nie pozwala na określenie jej chronologii. Bruk wykonano ze średniej wielkości kamieni polnych (ca 20 cm średnicy) i zalegał on na głębokości około 1 m od obecnej powierzchni terenu. Można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż został on wykonany już między XV a XVI wiekiem i funkcjonował nawet do wieku XIX. Bezpośrednio nad nią znajdowała się warstwa nowożytnego i współczesnego gruzu. Dno tej części wykopu stanowił jasno-żółty piasek. Mała głębokość wykopu oraz sytuacja stratygraficzna nie pozwala jednoznacznie określić, czy znajdujący się na dnie tej części wykopu piasek, jest piaskiem calcowym. Na pozostałości zabudowy nowożytnej trafiono także między 4 a 5 metrem fragmentu wykopu 8h. Była to część pomieszczenia piwnicznego, obiektu znajdującego się prawdopodobnie przy zachodnim narożu rynku staromiejskiego. W pozostałej części wykopu sytuacja stratygraficzna nie wykazywała większych zmian. Dno wykopu stanowił jasno żółty piasek. Nad nim znajdowała się warstwa współczesnego